Alvégtől a felvégig

A palóc konyha kincsei 5.

Receptsorozatunk e darabjának a Variációk túróslepényre címet is adhatnánk, mert Roza Kálmánné, aki mindenki számára „a Zsuzsika", két tálca valódi palóc túróslepényt sütött a Kisecseti Hírmondó olvasóinak: az egyiket kaporral, a másikat anélkül. Kipróbáltuk: mindkettő mennyei volt.

A palóc túróslepény

Hozzávalók:

A tésztához:

2 dl tej
1 csomag élesztő
1 evőkanál kristálycukor
1 kg liszt
1 tojás

A töltelékhez:

1 kg túró
2-3 szem krumpli
1 evőkanál cukor
2 dl tejföl
mazsola, fahéj
ízlés szerint: kapor

Jó étvágyat!

Az élesztőt a tejben kevés cukorral „felhúzatjuk". A lisztet 1 tojással, kevés cukorral és a zsírral összekeverjük, hozzáadjuk a megkelesztett élesztőt, jól kigyúrjuk, majd még egy jó órán át kelni hagyjuk. Ha megkelt a tészta, gyúródeszkán kinyújtjuk és a tepsibe tesszük, majd ráterítjük a tölteléket. A töltelék úgy készül, hogy a túrót az előtte megfőzött és összetört burgonyával, 1 tojással, a cukorral, csipetnyi sóval, a tejföllel és a mazsolával jól összekeverjük.

A tésztára terített tölteléket kevés vaníliás cukorral, fahéjjal, és ***ha tetszik, kaporral is*** megszórjuk, aztán a sütőbe vele.

KISECSET a történelemben 5.

Az 1820-ban megjelent Mocsáry-féle megyemonográfia ezt írja a faluról: „Kis Ecset Magyarosodni kezdő tót falu. Határja nem nagy; a hegyek'oldalain lévő földjei javítást kívánnak; rétje kevés van, szőlleje elegendő, s jó bort terem."

Az 1828. évi országos összeírás elsősorban a gazdálkodás adataira vonatkozóan tartalmaz érdekességeket. A falu (Kis Etset) lélekszáma ekkor 325 fő. Szántóföldje 143 pozsony mérő, rétje 32,5 kaszás, szőleje 203 kapás (50,75 pozsonyi mérő). A szántón elsősorban rozsot és zabot termesztenek, a termés másfélszerese az elvetett magnak. A falu állatállománya: 14 ökör, 8 tehén, 13 ló és 8 sertés. Az adatokat Sztriho József jegyző, Balás Imre bíró, Magyar György esküdt, Rózsa György, Nekitzki Mátyás és Kovács János jobbágyok, valamint Moravtsik Péter és Medik István zsellérek írták alá.

Az 1848/49-es szabadságharc során a honvédseregbe háromszor is toboroztak a falvakban. 1848. augusztusában és októberében, valamint 1849. júniusának elején. A világosi fegyverletétel után üldöztetés, bujdosás várt a volt honvédekre. 1849. októberében megjelent ugyanis a császári hadsereg főparancsnokának rendelete, mely szerint "a felkelő seregben szolgált minden egyén előállítandó és a hadsereg állományába osztályozás nélkül besorolandó". A csendőrség és a katonaság valóságos hajtóvadászatot rendezett megyeszerte a parancsmegtagadók ellen. 1850-ben ennek keretében összeírták a volt honvédeket. Innen ismerjük név szerint az egyetlen volt kisecseti honvédot. Roza Imre az összeíráskor húsz éves fiatalember volt. Magas testalkatú, római katolikus vallású jobbágylegény, aki Debercsényben szolgált egy uradalomban. A szabadságharc bukása után megjelent a sorozáson, de végelbocsátó levelet kapott. Az ok, hogy egyedül ő vonult be Kisecsetről a seregbe, az hogy az 1848. szeptember 21-én, a Balassagyarmaton megtartott teljes hatalmi ülés jegyzéke szerint a Kékkői járáshoz tartozó település lélekszáma mindössze 81 fő volt. Nem tudhatjuk – írja Végh József történész a falu krónikájában -, hogy mi okozta a tévedést, hiszen az ismert összeírási adatok szerint mind korábban, mind pedig a szabadságharcot követően lényegesen több volt a lakosság száma. 1785-ben 420, 1840-ben 307, 1870-ben 231 fő. *(Folytatjuk)*

Ilka néni 99 éves

A Kisecseti Hírmondó előző megjelenése után tudtuk meg, hogy a falu legidősebb asszonya, egyben legidősebb embere is, Ilka néni (Terman Dezsőné) ez év márciusában töltötte be 99. életévét. Találkozót terveztünk vele, hogy életéről, ifjúkorának Kisecsetéről kérdezzük, többek között azokról az évekről is, mikor postásként még gyalogosan hozta naponta Kétbodonyból a leveleket Kisecset lakóinak.

Sajnos, időközben kórházi ápolásra szorult. A beszélgetésről azonban nem mondtunk le, reméljük, hogy ez a lap következő megjelenéséig megtörténhet. Addig pedig mindannyiunk nevében szeretettel köszöntjük, és kívánunk neki erősödést, jobbulást, békés, nyugodt napokat – abban a reményben, hogy 100 évesként újra találkozhatunk majd vele!

A sokoldalú kakukkfű

Évekkel ezelőtt a kisecseti legelőkön sétálva nagy örömmel fedeztem fel a mezei kakukkfüvet. Nyomban szedtem is belőle jó csokorral. Hazaérve megmostam, törülközővel leitattam róla a nedvességet, s beletöltöttem egy befőttes üvegbe, amelyet azután csordultig felöntöttem finom itteni akácmézzel, úgy, ahogy azt a gyógynövények terápiás használatáról tartott tanfolyamon tanultam. Mondanom sem kell, hogy telente, amikor gyakori a meghűlés és a torokfájás a családban, jó hasznát vesszük az én kisecseti mézes kakukkfűvemnek.

A kakukkfű áttelelő lágyszáró félcserje. Népi nyelven sok egyéb mellett vadzsombornak, a szakirodalomban pedig Thymus serpyllumnak nevezik. Állítólag az ókori görögöknél a vitézség jelképe volt. Neve a thymos, azaz a bátorság, erő szóból származik. A görög nők a harcba induló férfiak ruhájára ezt a virágot hímezték. Gyógyerejét nagyon régóta ismerik, amit az is bizonyít, hogy olaját az ókori Egyiptomban a halottak balzsamozásához is felhasználták. Később, a nagy járványok idején vírus- és baktériumölő hatása miatt a füstölőkbe is beletették.

Alacsony bokra általában májustól augusztusig virágzik. A hatóanyagok szempontjából ilyenkor a legjobb gyűjteni. Vékonyan kiterítve, árnyékban kell megszárítani. Én a gyógynövények szárítására tüllel bevont fakereteket használok. Amikor a kakukkfű teljesen kiszáradt, jól lezárt, címkézett papírzacskóba vagy kartondobozba teszem, illetve egy részéből olajos vagy alkoholos kivonatot is készítek.

A friss vagy a szárított növényből illóolajat is desztillálnak. A kakukkfűnek, illetve kivonatainak helye van a házipatikában; nagyszerűen hasznosíthatjuk felső légúti gyulladások, bakteriális, vírusos fertőzések esetén. Hűléses megbetegedésnél, kihögésnél feltétlenül mézzel fogyasszuk a belőle főzött teát. Elősegíti a nyák felszakadását és oldja a hörgők görcsét. Egyes szakkönyvek asztmás rohamok enyhítésére is javasolják. Torokfájás és kellemetlen szájszag esetén inhaláló, öblögető szernek is rendszerint hatásos. Reumatikus panaszok esetén jótékony hatású a belőle készült fürdő, illetve az illóolajából készített bedörzsölőszer. Hígított alkoholos kivonata pattanásos bőrök ápolására is alkalmas. A kakukkfű-kivonatoknak kiváló antioxidáns hatásuk van, illóolajuk lábgomba ellen is alkalmazható. Mivel a pajzsmirigy működését fokozza, várandósok számára nem javasolják a kakukkfű fogyasztását. Viszont gyomor- és epebetegek teájába, ételébe érdemes belekeverni, mert főleg a húsokat emészthetőbbé teszi. Illata intenzív, ezért az ételek fűszerezésénél legyünk mértéktartóak. Salátákhoz készült öntetbe, bor-, illetve gyümölcsecetbe, olajba is belekeverhetjük.

Összeállította: Markovics Vera

Gyógyítóvers

Egy kedves olvasónk bukkant rá Bakos Ferenc mátészalkai parasztorvos versére, melyet a szerző az 50-es években vetett papírra. Úgy gondoljuk, hogy az írás figyelemre méltó receptgyűjtemény. Bár a terápiás javallatoknak nem mindegyikéért mernénk felelősséget vállalni, gyógynövényekkel foglalkozó rovatunkban a vers kimondottan szórakoztató olvasmány lehet. Kedvcsinálóként álljanak itt a költemény bevezető sorai, következő lapszámunkban pedig a folytatásból is közreadunk néhány érdekes részletet.

Világéletemben segítni volt vágyam,
Beteget nem látni sem ülve, sem ágyban,
Nem jó a szegénység s mégis annyi kába,
Kevés garasát is vivé patikába.

Bojtorján, útifű, cirok, csalán, forgó.
Olyikra ha nem is, más betegségre jó.
Mennyi nyavalyája akad az embernek,
Gyógyszert az orvosok arra ritkán lelnek.

Elviszik párnádat, földed, marhád, házad,
S ha szemére veted, bizony még ő lázad.
Azt mondja: nem isten, mit sem tud már tenni,
Ezt persze csak akkor, ha nincsen már mit venni.

Bármily koldus legyél, kiszívja a véred,
Nyögsz még egy darabig, hullahéz a véged.
Bocskoros gulyások, juhászok, vén nénik,
Ezer baj gyógyszerét tarisznyával mérik.

R E N D E Z V É N Y

2011. június 25-én Nemzetiségi Nap lesz Terényben, másnap, 26-án pedig *A 21. századi falu címmel* építészeti konferencia.

A Kisecseti Élhető Falunkért Egyesület szeretettel vár soraiba mindenkit, aki elfogadja az alapszabályban rögzített célkitűzéseit, tenni kíván a faluért és tagdíjat fizet. Az éves tagdíj rendes tagok számára 5000 Ft, pártoló tagok számára 3500 Ft, nyugdíjasoknak 300.

Kisecseti HÍRMONDÓ

Kiadja a Házvilág Kft. 1026 Budapest, Trombitás utca 26.
Szerkesztő: Léderer Pál · Fotó és lapterv: Fodor Attila
Szerkesztőség: 1026 Budapest, Trombitás utca 26.
Telefon: 06 (1) 331-4207, 06 (30) 932-4588, (30) 515-7049
E-mail: kisecsetbt@t-online.hu · Megjelenik: kéthavonta
Fogyasztói ára: 50 Ft · Az éves előfizetés díja: 300 Ft

Az éves előfizetést kisecseti lakosok számára az Élhető Falunkért Egyesület díjátvállalással biztosítja.

Következő lapszámunk 2011. júliusában jelenik meg!

II. évfolyam, 3. szám

2011. május–június

A kisecseti civil szféra fóruma

Kisecseti HÍRMONDÓ

TE SZEDD! *Önkéntesen a tiszta Magyarországért!*

A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium a Vidékfejlesztési Minisztériummal és az Önkéntes Központ Alapítvánnyal közösen 2011. május 21-ére országos hulladékgyűjtési akciót szervezett. Az egyes településeken önkéntesen szerveződő csoportok munkáját megyénként helyi önkéntes koordinátorok segítették. A szervezők a hulladékgyűjtő akcióval az önkéntes tevékenység és a környezettudatos viselkedés fontosságára kívánták felhívni a figyelmet az Önkéntesség Európai Évének (2011) alkalmából is. Az országos akcióhoz Kisecset is csatlakozott.

A kitűzött nap reggelén az önkéntesekből szerveződött takarító csapat a faluközpontból indított támadást a falut csúfító hulladék ellen. Az egyesület által már korábban felderített gócpontokat a csaknem harminc fős egység feltartóztathatatlanul fölszámolta.

A tavaszi nagytakarítás már az előző héten megkezdődött, hiszen az önkormányzat dolgozói a réteken, az utak mentén és a focipályán a kaszálást és a rendrakást elvégezték. A motoros kaszálok között ott volt a falu polgármestere is, aki nő létére sem riadt vissza a férfias sporttól. Azért maradt munka az egyesület által összehívott önkénteseknek is, akik az utak mentén, az árkok és a patakmeder mélyén megbúvó hulladékot gyűjtötték össze, a nagyobb darabokat pedig aprítóművészeik csákánnyal, ásóval vagy éppen puszta kézzel kényszerítették a zsákokba.

A munkában a falu környezettudatos lakói mellett részt vett az egyesület csaknem összes tagja, az önkormányzatot pedig Miklián Csilla Erzsébet és Pribelszki Mónika képviselte, akik a munkára családjukat is magukkal hozták. A zsákok összegyűjtéséhez a szállítóeszközt Roza Kálmán biztosította, továbbszállításukról pedig már a megyei szervezők gondoskodtak.

A szemétvadászat eredményesnek bizonyult, délre a kocsi platóján 30 jól megtömött zsák sorakozott, hozzávetőlegesen 5-6 köbméternyi. Így a vadászmester megállapíthatta, hogy túlteljesítettük a kitűzött tervet. A munka végén a résztvevőket a diófák árnyékában terített asztaloknál birkapörkölt és hideg sör várta – az egyesület köszönete a jól végzett munkáért. A magas gasztronómiai értéket képviselő pörkölt a Szalai szerzőpáros (Eszter és Miklós) remeklése volt.

Aki most végigsétál a falun, az élvezheti a tisztaságot. Hogy meddig, az mindannyiunkon múlik...

fa

VIDÉKSTRATÉGIA

Nyílt nap a Vidékfejlesztési Minisztériumban

Maradandó élmény volt falusi építészként részt venni a május 18-i Országgyűlési Nyílt Napon a Kossuth-téri minisztérium épületében. Ritka, hogy több száz lelkes jelenlévő egy szívvel az ország, a vidék megmentésén gondolkodjon. Az estig tartó eseményen, feszes programban vagy hatvan előadót és hozzászólót hallottunk, vezető politikusoktól civil szervezet vezetőkig. Sok falusi polgármester és gazda az ország távoli sarkaiból érkezett.

Többször elhangzott a vitában, hogy a bemutatott vidékstratégia alapjában jó, és az utóbbi 60 évben a legfontosabb ilyen irányú tervezet. A résztvevők reményt látnak arra, hogy a korábbi csalódások, az erőszakos téeszesítés és az utóbbi 20 év hibás agrárpolitikája után a vidék végre fellélegezhet.

Rám, a sok rokonszenves megszólaló közül, Ángyán József, a Vidékfejlesztési Minisztérium államtitkárának szereplése tett nagy hatást, aki az ülés utolsó, fárasztó részét is türelmesen vezette. Érezhető volt, hogy minden felszólalást fontosnak tart. Általános vélekedés szerint, ha az ország a tervezet mellé áll, annak céljait az ellenérdekelt erőkkel szemben is elérhetjük. Részlet a meghívóból:

Hazánk természeti adottságai – termékeny földjeink, termál-, gyógy- és ivóvízbázisaink, változatos természeti tájaink, élelmiszereink – kiválóak, kultúránk kimeríthetetlenül gazdag. Ma mégis a vidéki életfeltételek jelentős romlásának, a mezőgazdaság hanyatlásának vagyunk tanúi… Magyarország szándékaink szerint olyan ország lesz…, mely úgy állít elő értékes, egészséges, biztonságos és génmódosításmentes élelmiszereket, hogy közben védi talajait, ivóvízbázisait, az élővilágot, a tájat és benne az embert közösségeivel és kultúrájával. Együttal munkát és megélhetést biztosít a lehető legtöbb állampolgár számára… Helyre kívánjuk állítani a vidéki élet becsületét és vonzerejét, hogy újra büszkeség és öröm legyen vidékinek lenni és vidéken élni! Magyarország történelme során mindig a vidéki gyökerekből táplálkozva, a falusi közösségek erejére támaszkodva tudott megújulni. Kérjük, hogy vegyen részt a vitában, alkossuk meg együtt a nemzeti érdekeinket szolgáló vidékstratégiánkat, a „magyar vidék alkotmányát"!

A stratégia anyagából – mely a *vidékstratégia.hu* címen olvasható és véleményezhető – a következő lapszámban ismertetek részleteket. Előzetesként néhány gondolatot az elhangzottakból:

Ángyán József: Egy stratégia csak akkor lehet sikeres, ha a legszélesebb körben lehet azt megvitatni, és ha azok, akiket igazán érint, ésszel és szívvel is elfogadják. Kardeván Endre *államtitkár:* Az élelmiszeriparnak elsődlegesen a helyi érdekeket kell kielégítenie. Hende Csaba *honvédelmi miniszter:* Nem lehet szabad az a nemzet, ahol a vidéki embereknek filléres problémák vannak, ezért mindent meg kell tennünk, hogy tisztességes munkából, tisztességes fizetéssel élhető vidéket teremtsünk. Semjén Zsolt *miniszterelnök-helyettes:* A több mint ezer éves magyarság legnagyobb kincsei azok az emberek, akik művelték és őrizték földjeinket. Fel kell ismernünk, hogy a nemzet csak akkor van biztonságban, ha erős vidékre támaszkodhat. Természetes kötelességünk olyan viszonyokat teremteni, hogy Magyarországon az emberek jó minőségű magyar élelmiszert vásárolhassanak, ne pedig a bizonytalan eredetű külföldi érdekeltségek extraprofitját szolgáló árukat.

Példaértékű volt egyébként, hogy a rendezvényen egészséges hazai alapanyagokból készült, finom ételekkel és italokkal kínálták a közönséget.

Sámsondi Kiss Gergely
építészmérnök

H E L Y E S B Í T É S

Az alábbiakban – a címzett, Móricz Gábor kérésére – közöljük Miklián Csilla Erzsébet polgármester hozzá írt levelének részletét.

„A Kisecseti Hírmondó II. évfolyam, 2. számában megjelent, Ön által írt Végre megszületett című cikk személyemet érintő alábbi kijelentése nem felel meg a valóságnak: »2010-ben Miklián Csilla, az akkori megbízott és mostani polgármester irányításával, a lakosság többségének tudta nélkül, tovább folytatódott a kitermelés.« **Az említett fakivágás 2010. április elején történt, Miklián Mária Magdolna polgármestersége alatt. Az én (Miklián Csilla Erzsébet) polgármesteri megbizatásom 2010. május 12-én kezdődött, tehát a fenti fakivágások még az elődöm regnálása alatt történtek.**"

Beszámoló

A Hírmondó januári számában tájékoztattuk a nyilvánosságot arról, hogy a hatékonyabb együttműködés érdekében megpróbálunk közvetlenül is kapcsolatba lépni az önkormányzati képviselőkkel, és azt is megígértük, hogy a kapcsolatfelvétel részleteiről beszámolunk.

Tömören összegezve: próbálkozásunk sikertelen maradt. Az ügy érdekében folytatott levelezésünk során Miklián Csilla Erzsébet polgármesternek a kérdéssel kapcsolatos elutasító állásfoglalását minden kétséget kizáróan megismerhettük, arról azonban, hogy a képviselő testület többi tagja hogyan vélekedik, a mai napig semmilyen információ nem jutott el hozzánk. Összességében tehát úgy tűnik, az együttműködés – bár nem mondtunk le a lehetőségéről, egyelőre várat magára.

Wágler László
Az Élhető Falunkért Egyesület elnöke

Válasz Miklián Csilla Erzsébet Nyílt levelére,

melyet a Kisecseti Újság áprilisi számában jelentetett meg

1. A fogadóóráról

Voltunk annak idején (Takács Ferencné, Wágler László és Móricz Gábor) Miklián Mária hivatalos fogadóóráján, de „melegebb éghajlatra" tanácsoltak minket, mondván: – Nem látjuk, hogy dolgoznak a jegyző úrral, és nincs idejük velünk foglalkozni? Az akkori polgármester azt mondta, Budapesten ez úgy működik, hogy előre kell időpontot kérni a meghallgatásra.

Hát igen, ez talán, megtörténhet egy fővárosi kerületben, ahol több tízezer ember ügyeit kell intézni, de itt Kisecseten hogyan lehetséges ez?!

Hát így élhet bárki a meghallgatás lehetőségével. Mi, akiket már egyszer megaláztak, semmibe vettek, mikor a munkaidőnket szántuk rá, hogy közügyben járjunk el, bizony nehezen felejtünk. Nem az emberek vannak az önkormányzatért, hanem az önkormányzat van az emberekért. Legalábbis így kellene lennie.

2. A fakivágásokról

Nem igaz az, hogy az egyesület „csak" a falu fáival foglalkozik, ugyanis több kérelmünk van a rendőrségen és az erdészeti hatóságon a szabálytalan, illetve az illegális fakitermelési ügyek kivizsgálására vonatkozóan. Ezért kérjük, hogy a valótlan állításokat Ön vonja vissza, és legalább utólag tájékozódjon minden olyan ügyben, melyben a nyilvánosság előtt „nyilatkozott", hacsak nem más a szándéka, mint a valós tények ismertetése.

Úgy látszik, Ön nem hajlandó együttműködni senkivel, nem hallgat meg senkit, csak azokat, akik félelemből állnak Ön mellett, vagy családi szálakkal kötődnek Önhöz.

3. A közútról

Az út állapotára vonatkozóan is tettünk bejelentést az Egri Kormányhivatalhoz, ahonnan azt a választ kaptuk, hogy ezzel forduljunk az önkormányzathoz, ugyanis "a község belterületén az illetékes önkormányzatnak is lehetősége van korlátozni a szállítást" – azaz a nehéz szállítójárművek közlekedését. Miért nem élt ezzel a lehetőséggel a Polgármester Asszony? Nyílt levelének tehát ezirányú állításai is nélkülözik az igazságot. Levele nem más, mint sértődöttségből eredő lejárató akció Wágler László és az Egyesület ellen.

4. Az élhető faluról

Félek, hogy az élhető falu korszaka lezárult az egyházi és közigazgatási tisztségek közelkerülésével. Szétesett az egyházközösség, a falu lakossága is megosztott. A sértődöttség terjed, és ez általánosan is rombolja az emberek közötti kapcsolatokat.

5. A beteg, rossz állapotú fákról

Az egyesület nem a beteg, rossz állapotú fák kivágása ellen lépett fel, hanem a jogszerűtlen és ellenőrizetlen természetkárosítás ellen. Erre most nem térek vissza újra, a kormányhivatal álláspontját, illetve az ügyet minősítő levelét a korábbiakban már nyilvánosságra hoztuk.

6. A 2010-es megbízott polgármesterségről

Itt valóban helyesbítenünk kell: 2010. áprilisában tisztázatlan volt, ki is a falu polgármestere, ugyanis Miklián Mária váratlanul lemondott, és nem tudjuk, hogy ki volt az akkori ügyvivő. Azt viszont tudjuk, hogy Miklián Csilla Erzsébet volt az akkori alpolgármester, akire abban a helyzetben még nagyobb felelősség hárult. Miklián Csilla Erzsébet azonban most nem tesz mást, mint játszik a szavakkal, hogy a felelősséget eltolja magától.

A fentiek ismeretében mindenki ízlése szerint ítélheti meg az ügyet. Mi azonban nem hallgathattuk el a tényeket a falu előtt, állításainkat pedig írásos dokumentumokkal is igazolni tudjuk.

Móricz Gábor
Az Élhető Falunkért Egyesület nevében

Nyílt válasz

Miklián Csilla Erzsébet polgármesternek az önkormányzati újságban megjelentetett Nyílt levelére

Ön mint könyvelő igazán tisztában lehetne azzal a ténnyel, hogy egy hivatalosan bejegyzett egyesületnek székhelye van, és annak státusza semmiképpen nem magánlakás. Én pedig mint az Egyesület elnöke a tagság megbízása alapján nem titkos találkára, „mutyizásra" hívtam Önt, hanem az önkormányzati képviselőkkel együtt az egyesületünk tagjaival folytatandó megbeszélésre. Nem tudom, Ön mit ért „mutyizáson", de ha helyesen ítélem meg a szó tartalmát, ez egyesületünk gyakorlatától igen távoli fogalom. Meghívóként pedig helyszínként, nyilvánvalóan csak saját székhelyünkre tehettem javaslatot.

Ön láthatóan még mindig nem képes, vagy inkább nem akarja elválasztani a fogalmakat. Én, nem magánemberként, hanem az Élhető Falunkért Egyesület elnökeként, kizárólag a tagjainkkal egyeztetett javaslatokat kívántam ismertetni a falu polgármesterével, aki történetesen most éppen Ön. Tehát Önnek éppúgy kötelessége személyes indulatain felülemelkedni és a falu egészét képviselni, ahogy nekem magamnak is az egyesület közösségét, függetlenül attól, hogy magánemberként hogyan ítéljük meg egymást.

Levelezésünk közpénzen történő nyilvánossá tételével egyetértek. Ez közügy, ebből az emberek megítélhetik, mik a párbeszéd lehetetlenné válásának okai. Személyes indulatainak azonban Nyílt levelében íly módon nyilvánosságot adni, segítőkész embereket és egy társadalmi szervezetet besározni, ez már az önfegyelem és az önkontroll teljes hiánya. Senki nem figyelmeztette, hogy ez több, mint hiba?

Csak példaként: Ön azt állítja, hogy mi a falut környező erdőkkel nem törődünk. Ez ugyan nem a mi feladatunk, ennek ellenére több bejelentést tettünk ezzel kapcsolatban a rendőrségen és az erdészeti hatóságnál. Ön erről sem akar tudni, mint ahogy semmiről, amit eddig a faluért tettünk és amit tenni szeretnénk.

Köztudott az is, hogy Ön megbízatásának pontos naptári dátumától függetlenül támogatta a falu kopaszítását. A dátumokkal való játék nem változtat a tényeken...

Ön úgy viselkedik, mint aki a falu lakosságának szívességet tesz, ha meghallgatja az emberek kéréseit, pedig hát Ön tiszteletdíjat kap. Ön egyébként sem szegény ember. Meg kell jegyeznem, hogy a környéken ennél nagyobb lélekszámú falvakban is, több polgármester ajánlotta fel tiszteletdíját a közösségnek, és társadalmi munkában végzi a polgármesteri munkát. Ha Ön velem példálózik, akkor hadd ajánljam én Önnek, hogy mint elöljáró, előbb Ön mutasson példát, aztán várjon másoktól felajánlást. Néhány cserje és mikuláscsomag alkalmi megvásárlása legfőljebb ügyes propagandafogás, az emberek előtt ennek kevés hitele van.

Idegenforgalmi adóval kínálni az ide érkező turistákat azért nevetséges, mert itt a község semmit nem nyújt ezért (szó szerint semmilyen szolgáltatás nincs, ami vonzóvá tenné a falut). Az adó önmagában csak a vendégek számára jelentett volna többletterhet, a jelentős adminisztrációs többletmunka azonban már nagyon megterhelő egy kétszemélyes vállalkozás számára, ahol mindent mi magunk csinálunk. Az általános adminisztrációs elvárásokon túl szükséges külön kimutatások (név, születési dátum, rokonság megjelölése, ki mennyit fizet a szállásért, mennyi az ezt terhelő ifa, az összesítések, stb.) már komoly könyvelési munka. És akkor még nem beszéltünk az egyéb kellemetlenségekről, a vendégek zaklatásának állandó lehetőségéről, ugyanis a jegyző úr kijelentette, hogy „jönnek ám az önkormányzattól ellenőrizni, a vendégeket kikérdezni, amikor csak eszükbe jut!"

Ha az önkormányzat, helyesebben Ön így próbál kedvet csinálni a helyi vállalkozáshoz és a falulátogatáshoz, talán nem meglepő, hogy Kuthiék, a másik turisztikai vállalkozás tulajdonosai, szintén beszüntették kisecseti vállalkozásukat. Igaz, erről Ön nem tett említést Nyílt levelében.

Hát igen, így gazdagodik, fejlődik majd Kisecset! Itt jegyzem meg, bár Ön erre sem volt kíváncsi, hogy az egyesületnek arra vonatkozóan is vannak javaslatai, hogyan tehetne szert az önkormányzat ennél nagyságrenddel jelentősebb bevételekre. Egyébként eddig azért nem tudtam „leereszkedni" a falu közösségéhez – hogy Önt idézzem –, mivel egy személyben voltam kertész, favágó, fűtő, takarító, szakács és két háznak, valamint környékének rendbentartója.

Levelének zárszava, ahol „férfiúi sértettségemet" teszi közprédává, leleményes! Hitelét némiképp rontja, hogy Ön volt az, aki otthonomban hívatlanul felkeresett, mialatt feleségem távol volt. És való igaz, tartózkodóan viselkedem...

Bár a Kisecseti Újságban közölt Nyílt leveléből már mindenki megítélhette az Ön hitelességét, azért Ön bizonyára folytatja majd a „levelezést", de mostantól csak egymagában...

Wágler László
kisecseti lakos

Levelező tagozat

A falu lakói a polgármesteri hírújságból megismerhették az egyesület és a polgármester asszony közötti levelezést, illetve a polgármester asszony Nyílt levelét, amelyet az egyesület képviselőjéhez, Wágler Lászlóhoz intézett.

Mi, a Kisecseti Hírmondó szerkesztői - nem óhajtjuk a papírt és a nyomdafestéket a megtátásunk szerint elszomorító kordokumentumok másodközlésére fordítani. Fontosabbnak tartjuk, hogy valódi hírekkel és olvasnivalóval lássuk el a Hírmondó olvasóit. Nem akarjuk azonban a kérdést megkerülni, ezért most rögzítjük az üggyel kapcsolatos álláspontunkat, a személyes vonatkozásokkal azonban nem kívánunk foglalkozni.

Úgy gondoljuk, hogy az Egyesület korrekt és barátságos kezdeményezést tett, amikor a falu érdekében elképzelt együttműködés lehetséges formáiról folytatandó közös gondolkodásra invitálta a polgármester asszonyt és a képviselő testület tagjait. A polgármester asszony viszont udvariatlanul járt el, amikor lényegében azt üzente, egyes szám első személyben: kizárólag hivatalában, a hivatalos fogadóórája keretében hajlandó szóba állni meghívóival. Nyílt levelében pedig azt jelezte: annak örülne a legjobban, ha az egyesület élő szó helyett csak írásban, beadványokban érintkezne vele és hivatalával.

Mivel e lap hitvallása az építő párbeszéd előmozdítása, mindenkinek – az e vitától távol maradóknak is – figyelmébe ajánljuk Ralph Emerson Waldo, a híres amerikai költő szavait: „A kompromisszum, ha nem is az élet fűszere, szilárdságának alapja. Ez tesz naggyá nemzeteket..." - és tegyük hozzá: kisebb közösségeket is.

Az egyesület úgy nyilatkozott, hogy a levelezés anyagát, e-mailben vagy kinyomtatott formában, elküldi azoknak, akikhez az önkormányzati újság nem jutott el, és jelzik ez iránt igényüket. Megjegyezzük még, hogy a Kisecseti Hírmondó nem az egyesület „újsága" (mint arra a polgármester Nyílt levele utalást tesz). Ennek terjesztését az egyesület támogatja ugyan, de szerkesztésében nem vesz részt. Tagjai sem több, sem kevesebb lehetőséget nem kaphatnak a megszólaláshoz, mint bárki más Kisecseten, legfőljebb az egyesület valóban él is a lehetőséggel.

(A szerkesztőség)

A fentiekben, alapelveinknek megfelelően biztosítottuk a szabad közlés jogát az érintetteknek, akiknek íly módon, ugyancsak a nyilvánosság előtt volt lehetőségük reagálni Miklián Csilla Erzsébet polgármesternek az önkormányzati Kisecseti Újságban közzétett Nyílt levelére. Mivel a faluközösség így mindkét fél nézeteit megismerhette, a vita folytatását pedig értelmetlennek, sőt kifejezetten károsnak tartjuk, további reflexiók közlésétől elzárkózunk.

Ismerjük meg egymást

ime

Kisecsettől Kisecsetig

Moravcsik János hazatért

Lejegyezte: Léderer Pál

Legutóbbi számunkban olvasói levelet közöltünk, Moravcsik János nyugdíjas alezredes tollából, aki arra buzdított bennünket: keressük meg és mutassuk be azokat a kisecsetieket, akiknek mások számára is érdekes élettörténetük van. Ha ez megvalósul – írta -, akkor ez tisztelgést jelent azok előtt, akik hozzájárultak, ahhoz, hogy Kisecset nem néptelenedett el úgy, mint sok kistelepülés, és a nehézségek ellenére is tovább él. A következő nemzedékben pedig tudatosítani kell, hogy békés, szép jövőt csak a múlt ismerői építhetnek. Megfogadtuk tanácsát, és elsőként őt magát, az ötletadót bírtuk szóra.

Hat perc késéssel érkezünk az interjúra. Az alezredes a kertkapu előtt, az utcán vár, és mosolyog. Tréfálkozva üti el magyarázkodásunkat, és barátságosan tessékel beljebb. Takaros udvarát két öreg ház fogja közre. A nagyobbik tornácán foglalunk helyet egy asztal körül. Pálinkával kínál, ami a tornáccal szemben magasodó vén körtefa „ajándéka". Már nincs szükség bemelegítésre, Moravcsik János szinte kérdés nélkül kezd bele, hogy elmesélje élete történetét – persze a rövid változatot, amely elfér egy újságoldalon.

Itt született, Kisecseten, ebben a házban, 1933. augusztus 29-én. „Otthonszülés volt" – teszi hozzá sokatmondóan. Értjük a célzást a téma körül manapság dúló szenvedélyes vitára. Szegény családba érkezett, édesapjának - aki „a Kilián" parádés kocsisa volt -, és feleségének négy gyereket kellett tisztességben felnevelnie; Jánoson kívül Ernőt, Évit és Lászlót. Nehéz idők voltak, az 5-6 holdnyi kis föld, a tehén és borjai nem sok perspektívát nyújtottak, és a tudásszomjas fiú, mint mondja, hamar belátta: tanulásra, a hét elemin túl itt nem nyílnak lehetőségek. Tizenhat éves, amikor felkerekedik, hogy Pesten próbáljon szerencsét.

Alapozás a Rákosi Művekben

A „nyóckerben" lesz albérlő, s amikor valakitől meghallja, hogy Csepelen, a Rákosi Művekben vas- és fémesztergályos ipari tanulókat keresnek, nyomban jelentkezik. Felveszik, és egy olyan világba csöppen, amely fényévekre van szülőfalujától: – Az egy csoda volt, emlékezik vissza, s látva csodálkozó tekintetünket, elmagyarázza, hogy egyenruhát és még szép ösztöndíjat is kaptak; havonta 41 forintot, amiből ugyan 15-öt elvitt a lakbér, de így is maradt mindenre, még haza is tudott küldeni belőle. Az ifjú Moravcsik a Weiss Manfréd által alapított és mára nagyrészt széthordott, felszámolt ipari centrumban a hét három napján elméleti foglalkozáson, a másik hármon pedig műhelygyakorlaton vesz részt. Gyorsan megszereti az esztergályos szakmát, és mivel mind elméleti, mind gyakorlati jegyei átlagon felüliek, egy év után kihelyezik a Láng Gépgyárba, a Váci útra.

– Óriási dolog volt ez, mondja. Akkoriban az esztergályosé nyakkendős foglalkozás volt (*ma fehérgallérosnak mondanák*), ami igazán szép fizetéssel járt, ami az ő esetében havi 780 Ft-ot jelentett, néha még többet is. Moravcsik János alighanem esztergályosmesterként vonul nyugdíjba, ha …

Ha egy napon, 1952-ben a DISZ *(a KISZ elődje)* Láng Gépgyári szervezetének vezetője el nem ejti előtte, hogy „lehet menni tiszti iskolába". És a mindig egy kicsit többre vágyó fiatalember nem sokat töri a fejét, igent mond.

Kemény évek a Ludovikán

Az egykori Ludovikára, a Kossuth Lajos nevét viselő Honvéd Tiszti Iskolába kerül, ahol „három kemény év" alatt hivatásos katonát faragnak belőle a részben a „régi", értsd: a Horthy-hadseregből leigazolt feljebbvalói, s a szakosodás során a tüzéri pályára vezénylik.

– Így a korábban tanult dolgokból sok mindent tudtam hasznosítani. Ott olyan tiszteket képeztek, akiknek mindenhez érteniük kellett, beleértve még a politikát is.

Kemény élet volt a tiszti iskolásoké – tudjuk meg vendéglátónktól. Reggel hatkor ébresztő, este tízkor takarodó, közte munka; szabadszombat még nem volt, vasárnap adtak a kadétoknak kimenőt.

– Egyszer meglátogatott az apám, és amikor meglátott kopaszon, megkönnyeztette a látvány.

Szabadság a tiszti iskolán évente egy hónap dukált, az év végén. Ilyenkor siet haza Kisecsetre, ahol már várja szíve választottja, Terman Anna. Mert azt ugye mondani sem kell, hogy a korán érő fiú korán kezdi csapni a szelet. Végzése évében, 1955-ben kelnek egybe, de nem sok időt tölthetnek együtt, mert a fiatal tisztet Nagykőrösre, az önálló átlövő tüzérezredhez vezénylik. Az '56-os események idején, mint mondja, riadóztatják őket, de végül, szerencsére nincs szükség a magyar tüzérségre, nem kell feljönniük a forrongó fővárosba. Nem kell otthagynia fiatal feleségét sem, aki időközben hozzá költözik a honvédségtől kapott szolgálati lakásba.

Lőverseny és Terta rádió

Ezredét 1956 után feloszlatják, s bár ő Balassagyarmatra kéri magát, Abasárra vezénylik, ahol az irodája lesz a lakása is egyben. Az asszony vele tart: egyikük sorsa sem könnyű ekkoriban.

'59-ben fordul a kocka, amikor a szovjet hadsereg kivonul Aszódról, s helyükre magyar egységeket küldenek. Moravcsik is odakerül, és meséli, az lesz élete egyik legjobb időszaka. Páncéltörő szakaszparancsnokként szolgál, és az elméleti és gyakorlati vizsgákból álló, ütegek közötti lőversenyeken rendre az ő ütege éri el a legjobb eredményeket. Egy alkalommal az országos versenyen a 15 üteg közül az általa vezényelt lesz az első, és jutalmul egy világvevő, csöves Terta rádiót kap. – Óriási dolog volt ez akkoriban, és még most is működik! Felidézi, hogy amikor megnyerték a versenyt, „Iványi ezredes kivezényelte az ezredzenekart, felsorakoztatta az állományát, s háromszoros hurrát kiáltottak páncéltörő szakaszom tiszteletére. Dagadt a keblem a büszkeségtől."

Gyakorlaton Abasáron, 1958-ban

Ízelítő az orosz télből 1963. januárban

Éles harcászati gyakorlat 1979-ben, Várpalotánál

A következő évben ütegparancsnokká léptetik elő, majd 1962-ben, amikor „keresték a kádereket", a hadosztályparancsnok nyolchónapos rakétakezelői tanfolyamra a Szovjetunióba küldi.

– Megkérdeztem az asszonyt, mit szól hozzá, és ő szorongva bár, de elengedett: akkor már cseperedett a kislányunk, Editke, aki itt, Kisecseten született, 1958-ban. A tanfolyamon egy 12 fős, magyar, lengyel, bolgár, csehszlovák és NDK-s katonákból álló nemzetközi csoport tagjaként Leningrádban ismerkedik a harcászati rakétákkal és a már itthon is hadrendbe állított Luna raméták használatának gyakorlatával. A tanfolyam kezdetén 12 évre szóló szigorú titoktartási nyilatkozatot iratnak alá velük.

Átverte Grecsko marsallt

Kijevbe és Moszkvába is eljut, és jó benyomásokat szerez. A Hruscsov által akkor bevezetett reformoknak köszönhetően javult az országban az életszínvonal, Leningrádban az üzletekben hegyekben állt a tojás és a vaj. – Ráadásul bennünket, magyarokat kifejezetten kedveltek az oroszok, jól bántak velünk, mondja.

Hazatérte után egy időre Szentesre küldik tanítani, majd a következő állomás Tapolca. Editke ott kezdi meg az iskolát, de hamarosan átvezényelik, ezúttal Jászberénybe. Több ízben tüntetik ki a kiváló ütegparancsnok címmel, rakétaosztag törzsfőnök, majd rakétaosztály-parancsnok lesz. És ezalatt – öt kemény éven át – tanulnia is kell: levelező szakon végzi el az összfegyvernemi magasabb képesítésű Zrínyi Miklós Katonai Akadémiát.

Bár „élesben" szerencsére soha nem kell próbára tennie tudását, nem kell elindítania az Auszt-riára irányított rakétákat, vannak kifejezetten meleg helyzetek is pályáján. Egy alkalommal a Varsói Szerződés magyarországi hadgyakorlatán az ő ütegének kell bizonyítania, hogy a magyar rakétázókra forró helyzetekben is számítani lehet. Ütegével napokig készülnek a feltételezett ellenség megsemmisítésére, memorizálják az adatokat. Aztán a hadgyakorlat napján, az utolsó pillanatban – Grecsko marsall, a VSZ főparancsnoka és Czinege Lajos honvédelmi miniszter jelenlétében – egy véletlen folytán módosítják a célpont koordinátáit. Moravcsik János kiveri a hideg veríték. – Tudtam, hogyha más célt adok meg, mint amit begyakoroltunk, semmi esély-ünk, hogy eltaláljuk. Inkább nem változtattam, magyarázza, újra átélve az eseményeket, és az eredeti célt semmisítettük meg. A vezérkar pedig nem veszi észre a diplomatikus megoldást. Olyan lehetett ez, mint egy nagy tétre menő pókerjátszma, amikor valaki óriásit blöfföl, és nyer. Mindenki elégedett, és Grecskó személyesen tünteti ki őt egy értékes karórával. Győzelem minden fronton!

Már nem élne, ha nincs Kisecset

Folytatjuk a beszélgetést, amely most már a 88-as nyugdíjba vonulása utáni kétlaki életéről szól. Maradhatott volna még pár évig szolgálatban, de jobbnak találta a váltást, a visszatérést a szülőföldre, amelytől a katonai pálya csak eltávolította, de soha nem szakította el.

– Meghaltam volna, ha nincs Kisecset, ami új értelmet ad életemnek, halljuk a szép vallomást. A leadott szolgálatért kárpótolják az itteni haverok, ismerősök, a munka, a mozgás, a nyugalom, a természet. Nagy hasznát veszi műszaki érzékének, sokoldalú szaktudásának, tapasztalatainak: amit csak lehet, maga végez el a házakban és a kertben. Végre több idő jut a családra, de közben, emlékei alapján írja a 92. magyar rakétaosztály történetét is. Elérzékenyül a tüzér, amikor lányáról és családjáról, a két lányunokáról, Editkéről és Anikóról beszél. Téli otthonáról, a jászberényiről azt mondja, minden megvan ott, csak az élet hiány-zik, Kisecseten éppen ezt találja meg. Megismétli, amit már olvasói levélben is megírt nekünk: örül a Kisecseti Hírmondónak, és annak is, hogy mintha elkezdődött volna a falu életében a jó irányba mutató változás. – Össze kellene fogniuk azoknak, akik mindig itt éltek és azoknak, aki hazatértek, vagy betelepültek ide. Csak így menthetjük meg ezt a csodálatos falut, hiszen minden évben többen halnak meg, mint amennyien születnek, fogalmazza meg elbocsájtó üzenetét.

Két egyenruha

A nevezetes óra.
A 30 köves, 60 éves automata Zarja ma is jár.

Részlet a készülő könyv előszavából

2007. november 3-án ünnepeltük a hajdani 92. rakétaosztály megalakulásának 40. évfordulóját. Az évforduló alkalom a megemlékezésre, az ott szolgálatot teljesítők életének felidézésére.

Ajánlom e könyvet a ma Jászberényben élő katonáknak és a másfol szolgálóknak is. Ajánlom valamennyi Jászberényi polgárnak, hiszen a város lakói az osztályt legfőljebb, mint MN.1216 egységet ismerhették, hisz tevékenységét teljes titoktartás övezte. Ajánlom továbbá a fiataloknak is, mert békés, szép jövőt csak a múlt ismerői építhetnek.

A leírt időszakban a sorállomány és a polgári alkalmazottak nem léphettek a bázison belül is zárt telepre, ahol a rakétatechnikát tároltuk és ahol a kezelők kiképzése folyt. Bizonyos információkat a hadseregen belül is csak kevesen ismertek. Senki nem tudta, hogy itt a rakétaindítóshoz az atomrobbanófejek kivételével minden együtt volt, tehát a hagyományos robbanófejek és a szállításhoz és indításhoz szükséges technikai eszközök. Azt pedig még a kormány tagjai közül is csak ketten-hárman tudták, hogy Magyarországon a szovjetek 13 atomrobbanófejet tároltak. Az indítóállványokat a disszemléken láthatta a közönség, de azt nem sejthette, hogy egy-egy ilyen atom robbanófej olyan pusztításra volt képes, mint a hirosimai atombomba. Az itt szolgáló katonáknak 12 évi titoktartási kötelezettséget kellett vállalniuk, és még családtagjaiknak sem beszélhettek munkájukról.

Legyen ez a könyv tiszteletadás és elismerés annak az állománynak, amely itt felelősséggel és magas színvonalon végezte munkájukat. Az idők változtak, de magam azért mindig büszke voltam és leszek arra, hogy ilyen kiváló egységnek lehettem a parancsnoka, és úgy tudom, hogy mindazok így éreznek, akik ott, a 92. rakétaosztálynál teljesítettek szolgálatot.